

**aleksandar
stankovski**

galezija doma omladine

VI-VII '84.

Aleksandar Stankovski

Rođen 1959. godine u Kičevu.

1984. završio Fakultet za likovnu umetnost u Skopju u klasi profesora Dragutina Avramovskog.

Adresa: ul. »Jani Lukrovski« br. 14, kula I stan 6, Autokomanda, 91000 Skopje, tel. 264-173.

SAMOSTALNO IZLAGAO:

1980 — Galerija doma JNA, Skopje

FENOMENOLOGIJA KIČA

Anženeral H₂O

Zaglavismo u moru

Draperija

(u) 3' posle 7h

(gde) ozbiljnost mesečeve svetlosti (beše)

Stara fotografija

Svete Marije sa štakom

(u) sakra konverzazione

(sa) Mondrijanom koji govori ribama

(dok) Jedna domaćica gleda kako se H. Bogart oprašta od Bergmanove u filmu »Kazablanka«
— kanal II

(u) tišini i ekstazi

Časna sestra

Žudi za životom

Tražeći lutku

(pita) »Di si bre, jebo sliku svoju«!

Promenite sliku zbog naše slabosti!

I nastade homo ludens

U času anatomije gospodina satira

Gde sveto i profano

Religija i hipokrizija

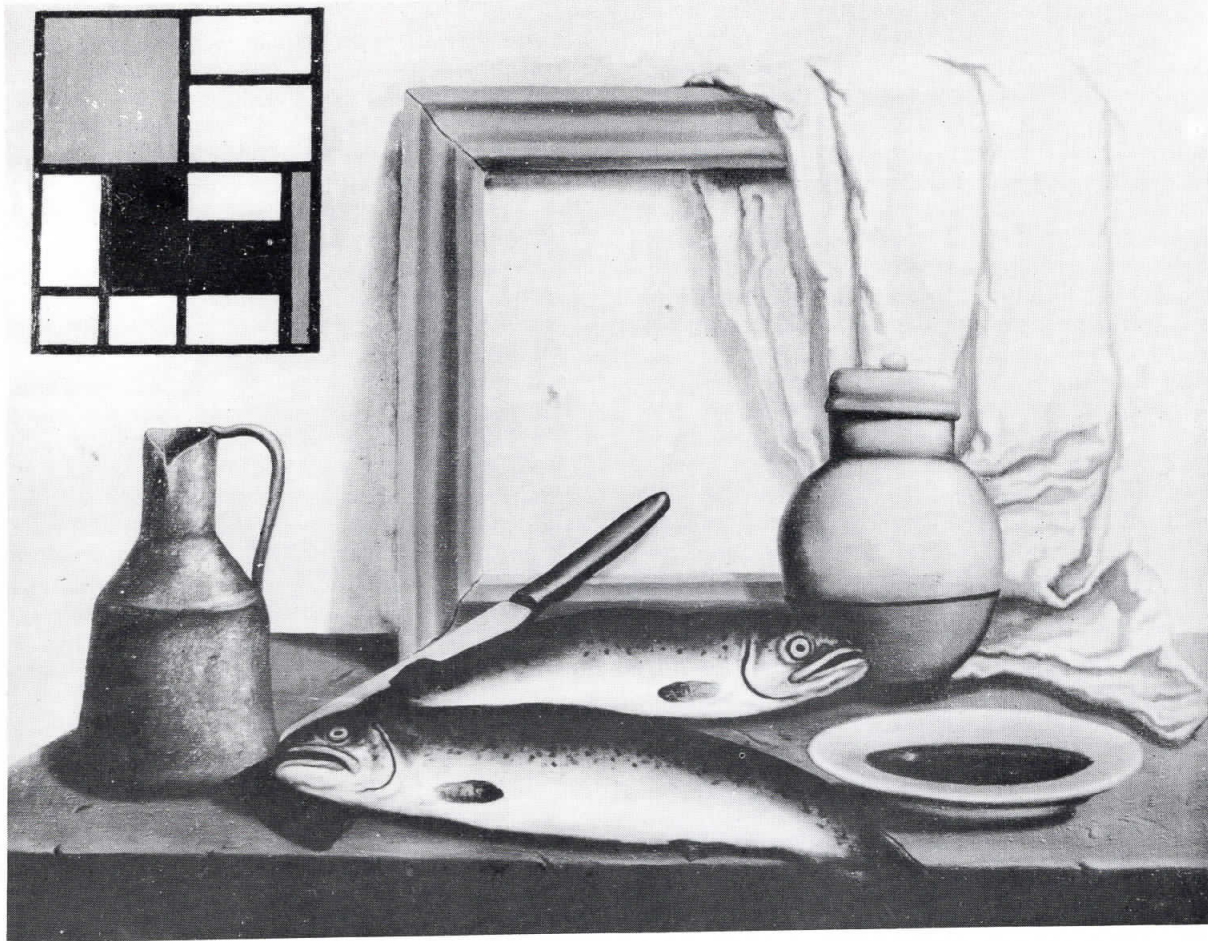
Satir, nimfa i atavizam

Ne misle nimfe (o)

Babinim devetinama.

Čiča miča, gotova priča

ARNO E, ARNO AAAAAAAAAA!

»... budući stručnjaci možda će u svojim raspravama uočiti i imenovati više aspekata kvaliteta kod starih majstora ili u apstraktnoj umjetnosti nego što smo mi kadri. I pri tom će oni možda iznaći više zajedničkog između starih majstora i apstraktnih umjetnosti nego što mu danas uopšte možemo naslutiti« mudro zaključuje Grinberg. U ovom kontekstu mogu se kreirati i razmišljanja o mladom makedonskom slikaru Acu Stankovskom (1959) koji je u svojem stvaralaštvu pokušao da izbriše vremenske, tačnije istoriske limite.

Ponovna afirmacija manuelnosti koja je u 70-tim godinama bila skoro zaboravljena, značila je istovremeno »povratak« (ako se uopšte u umjetnosti može govoriti o povratku) ka sli-

karstvu, a sa tim i ka figuraciji. Analiza umetničkog jezika u konceptualizmu pošla je od vizuelnog ka pojmovno tekstualnom činu (to je u suštini bila najradikalnija inovacija 70-ih godina), dok umetnost 80-ih polazi od pojmovnog ka vizuelnom činu koji je bogat različitim konotacijama.

Stvaralaštvo Stankovskog moglo bi se pratiti u kontekstu najsavremenijih likovnih tendencija — transavangarde. Njegova intelektualna polivalentna strukturirana ličnost najsveobuhvatnije odražava se u njegovom stvaralaštvu, koje je prošlo kroz različita iskustva, a čijoj imaginaciji i invenciji čini se nema kraja. Stoga veoma je teško definisati njegovu ličnost, kao i njegovo stvaralaštvo, zato

što je on, stvaralaštvo, uvek i nešto drugo. U svakom slučaju sve fascinacije stoje u potpunoj konvergenciji. Svaki oblik stvaralaštva jeste vrsta igre, koja se konstantno modifikira. Igra Stankovskog je jedna od procesa, tačnije geneza nikad fiksiranih kodifikacija. Napore koje ulaže u proučavanju i upotrebljavanju starih konherencija percepcije srećno sintetiše sa novim, pri čemu njegova umetnost dobija drugačije značenje. Raskida sa inventarom stvari i situacija koje se tretiraju kao istorijski lepim, odriče se mentalnih limita unificiranog prostora i vremena da bi na sebe preuzeo mitski govor jezika. Vidljivo, mimetičko jeste slučajni, prividni proizvod jednog konflikta bačenog među različitim moćima. Slikarstvo Stankovskog pretpostavlja iskustvo konstantno promenljivog prostora u kome sagoreva funkcioniranje svesti. Predmet nema vrednosti u odnosu na svoja bitna svojstva, već njegovo poimanje postaje bitno u odnosu na predmet, predmet tumačen kao mentalni čin, kao intelektualna apstrakcija, koja ga oslobađa trivialnosti dajući mu jednu drugačiju vrednost, drugačiju estetsku dimenziju. Uspešno kombinuje visoko razvijeni analitički pristup kompozicije (kao što je bilo kod holandskih majstora 16-og i 17-og veka) sa umetanjem apstraktne slike u (formalno mimetičkoj) slici koja je u suštini apstraktnija od svih apstrakcija («Sveto i profano», «Mondrijan govori ribama», «Satir, nimfa i atavizam»), čime ponavljamo još jednom briše i spaja vremenske i prostorne distance. Stankovski osetljivom naracijom priče priprema recipijenta na putovanje kroz unutrašnje pejzaže svesti, da bi svojom jednostavnošću pokazao njihovu ranjivost. Identifikacija postaje nužna, recipijent vidi sopstveni odraz u njima, doživljava astralnu projekciju kao u slici «Di si bre, jebo sliku svoju». Figura je ona koja se može apstraktno nadograditi, koja predstavlja neko realno iskustvo, vanvremensko, aistorično, jednom za uvek dano. Umetnost nužno predstavlja dvosmernu, dvosmislenu komunikaciju »koja podstiče interpretaciju, u izvesnom smislu ona je tip realnosti, čije mogućnosti interpretacije postaju različite«. U nekim kontemplativnim kompozicijama još uvek je moguća blaga liriska naracija koja ne podnosi ništa osim ćutanje. On ume da dolovi najsuptilnije razgovore, razgovore sa samim sobom, ili

sa nekom idejom. Slike Stankovskog su istovremeno inteligibilne i poetske, fizičke, konkretne i apstraktne. Svi ovi pojmovi jesu kodifikacije transavangarde naročito italijanske. Likovni govor postaje misterija, dok napisani ili govorni jezik — demistifikacija. Konfrontacija koja je otvorena, (koja je u suštini konvergencija) dovodi ih do uzajamne negacije, a sa time do apsurdne pozicije. Ta pozicija njegove umetnosti začuđujući je i neobjašnjivo logična. Izvesna doza agresivnosti koju iniciraju naslovi, spremna je da podnese destrukciju sopstvenih dela kao autodestrukciju. Humorom tendira da neutrališe bizarnu psihodramu, da je umiri, (a istovremeno potencira) dovodeći svoje protagoniste na nivo izvesne groteske. Naslovi koji sugerišu recepciju govore o još jednom mogućem tumačenju mnogostruke realnosti, čuvstvenosti čiji se govor slobodno širi i raste iznutra. To nije spoljašnja agresija, nego jedno tiho poniranje i zatvaranje u sopstvenoj tišini («Tišina i ekstaza», «Arno e, arno» (što bi u prevodu značilo »Dobro je, dobro« sa ironičnim prizvukom) »Promenite sliku zbog naše slabosti«, »Ozbilnost mesečeve svetlosti«). Prikazivajući prizore alogizma običnog i apsurdnog onostranog Stankovski prikazuje zavodljive i hipnotizujuće igre humora, ali ipak sa smrtnosnom žaokom u kome se prepoznaju mitske pretstave i slike. Humorom se nagoveštava prava suština stvari, njime se razara čovekova pristrasnost prema samom sebi, u njemu nema ničeg što bi laskalo čovekovoј taštini. Ipak, čini se da pojam ironije, komike, neistinitosti kod Stankovskog ostaje prazan sve do trenutka dok pored nega ne stane pojam ozbiljnosti, tragičnosti, istine. Svaka se misao, svaki oblik duhovnog realizovanja rađa iz praosnove, iz amorfnoга, iracionalnoga uopšte, u čijoj nebulozi dremaju slike dvaju polariteta koji žive beskonačno u fenomenu vremena. I samo onda kada se iracionalnost duhovnog življenja bude prevela u svoj svojoj dubini i širini na racionalno saznanje na racionalnu formu, samo će u tom trenutku biti moguća realizacija i opravdanost ljudskog postojanja. Na kraju, hladnu egzegezu ostavljamo onima koji su isuviše zagrejani za teoretska razmatranja problema transavangarde.

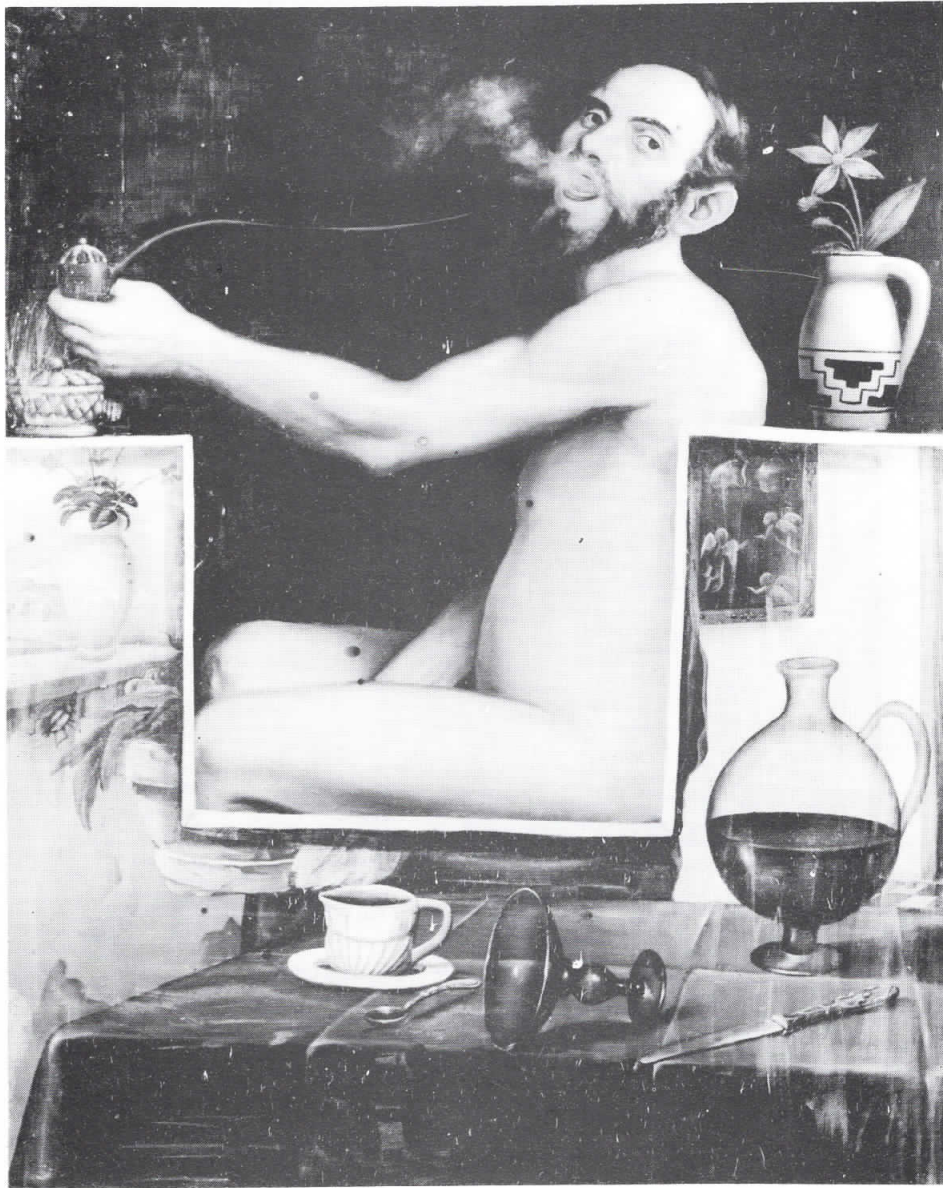
Konča Pirkovska

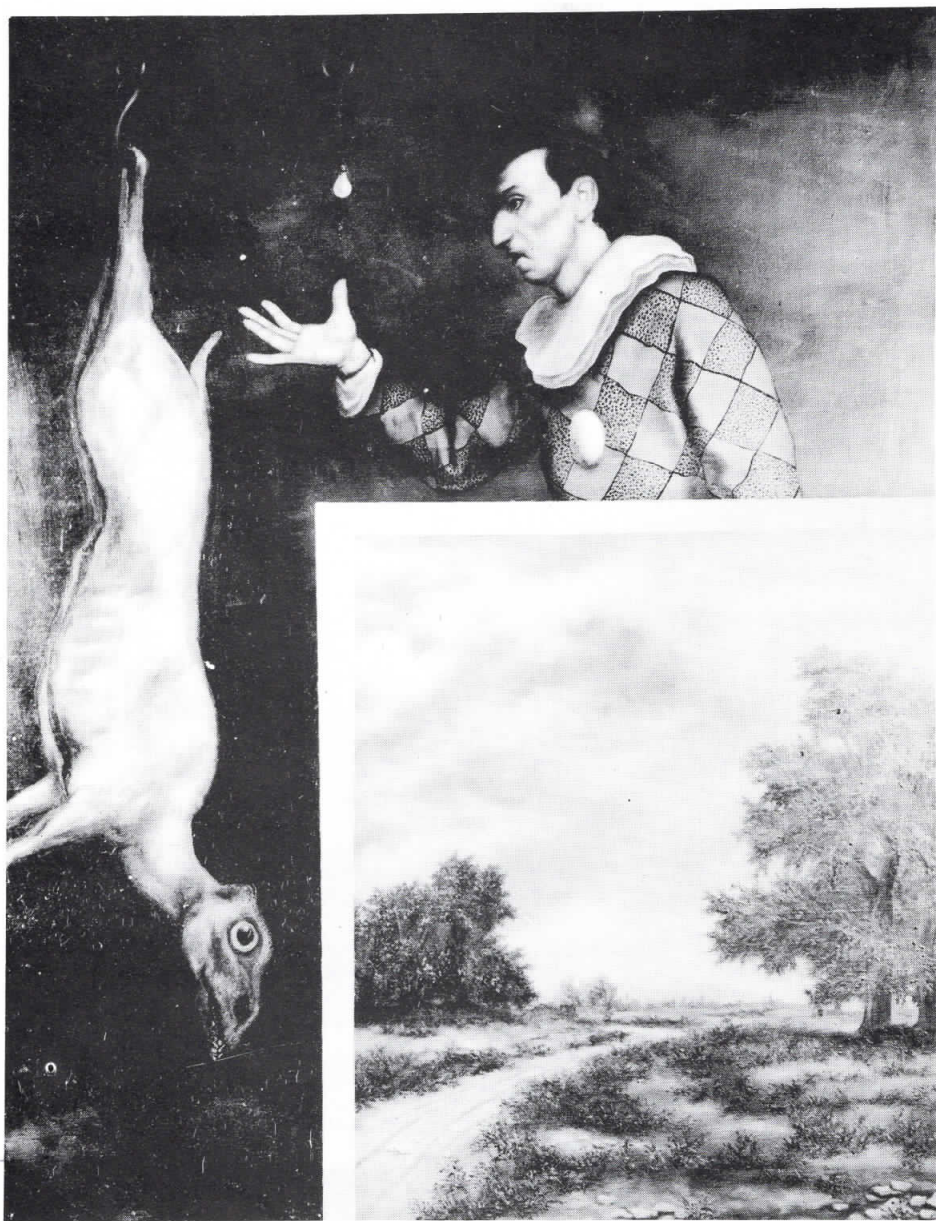

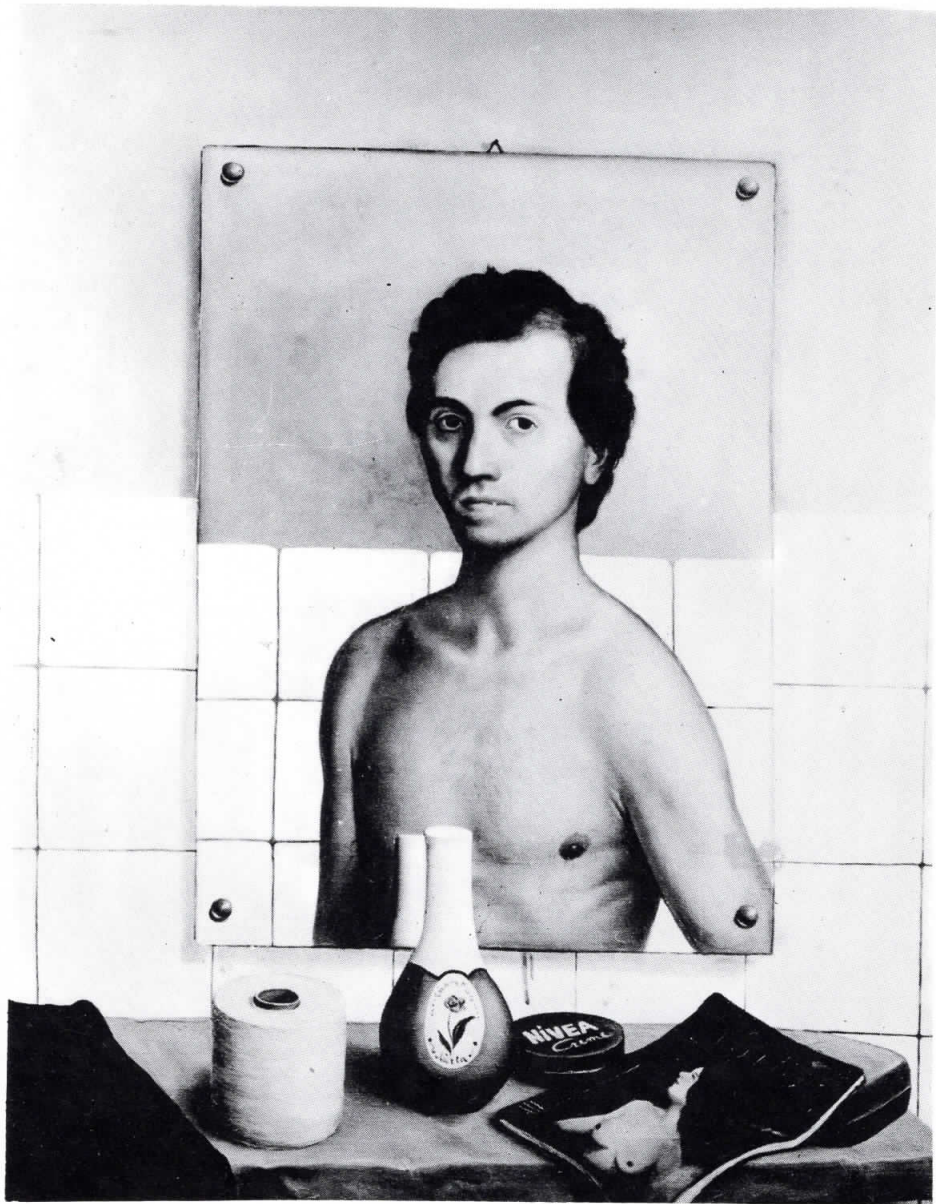

KATALOG

1. Fenomenologija kiča	1982, 100 × 80 sm. ulje na platno
2. Tišina i ekstaza	1982, 100 × 80 sm. ulje na platno
3. Sakra konverzasione	1983, 48 × 48 sm. ulje na drvo
4. Ja ništa ne mislim	1982, 67 × 91 sm. ulje na karton
5. Arno e, arno	1983, 100 × 120 sm. ulje na platno
6. Sveto i profano	1984, 120 × 100 sm. ulje na platno
7. Zaglavismo u moru	1983, 67 × 91 sm. ulje na karton
8. Ozbiljnost mesečeve svetlosti	1980, 42 × 50 sm. ulje na dasci
9. Čas anatomije g-dina satira	1980, 52 × 71 sm. ulje na karton
10. Anženeral H ₂ O	1980, 50 × 70 sm. ulje na karton
11. Čiča miča, gotova priča	1979, 55 × 76 sm. ulje na dasci
12. Stara fotografija	1979, 69 × 38 sm. ulje na platno
13. Promenite sliku zbog naše slabosti	1980, 100 × 80 sm. ulje na platno
14. Sveća Marija sa štakom	1980, 87 × 57 sm. ulje na dasci
15. Časna sestra	1980, 100 × 80 sm. ulje na platno
16. Žudnja za životom	1980, 100 × 80 sm. ulje na platno
17. Draperija	1980, 80 × 70 sm. ulje na platno
18. Religija i hipokrizija	1980, 200 × 175 sm. ulje na platno
19. Babine devetine	1980, 100 × 80 sm. ulje na platno
20. »Di si bre, jebo sliku svoju«	1982, 100 × 80 sm. ulje na platno
21. Gde mi je lutka	1980, 120 × 150 sm. ulje na platno
22. Mondrijan govori ribama	1981, 100 × 80 sm. ulje na platno
23. Satir, nimfa i atavizam	1981, 100 × 80 sm. ulje na platno
24. I nastade homo ludens	1981, 200 × 175 sm. ulje na platno
25. 3 posle 7	1982, 150 × 120 sm. ulje na platno

IZDAVAČ DOM OMLADINE »BUDO TOMOVIĆ« TITOGRAĐ
ZA IZDAVAČA MIHAILO BANJEVIĆ
UREDNIK BRANISLAV SEKULIĆ
OPREMA ZORAN KRIVOKAPIĆ

